

يىل : ۱ صاي ۷

يىللىقى

عثمانلى مملەكتى ايچىن ۱۲ غروش
روسىيە و عجمستان ايچىن ۲ روبلە
باشقا مملەكتلر ايچىن ۵ فرانك

صايبسى ۱۰ پارا

تۈرك سوزى

خانە دوغرو كىتەك ، خلىق ايچون چالیشمق . . .

هفتدە بر « تۈرك يوردى » طرفندە يېتقاريلير

مدىرى جلال سامر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
جاده سنده ۴۰ نومرولى
« تۈرك يوردى »

پنجشنبه ۲۲ مایس ۱۳۳۰

بو صايمده كى بازىلار :

تورکجه به کیملر عثمانلیجه دیر ؟ عمر سيف الدين * تربيه ایشلری : خيبر قلعه نرينك بطال غازيلرك تربیوی خدمتلىرى ،
کاظم نامى * شعر : قوشما . تارخان * أصناف ايچىن ترقى يوللىرى (۲) : چيفتجى لونجاليلى ، قائق * تۈرك غزته لرندىن : راقى وودقا
- راعى ؟ (ترجمان) * مى حکايه تۈرك چوچوغى . عمر سيف الدين .

ایتدی . بو صورتله کویولر هم اوجوز هم آمین کوبره لر
وسائر طوپراغی قوتله ندره جک شیلر بولاییلورلردی .
لونجایانک هیچ بر منفعتسز ، غرضسز کندی اییلکلی
ایچین صرف ایتدیکی املکر ، ابتدا اولرک اعتدایی ،
قایلرینی قازانیدردی . صوگر اچیتجیلرده برله شمه نک
فائده لرینه عائد بر ایمان یاراتدی .

نتیجه ده لونجا چیتجیلری اصلاحات تصویرینه کوره
عمومی بر انتظام تأسیس ایده بیله جک ، بونک ایچین هر تشبئی
منویته قبوله حاضر بر حاله کتیرمشدی . اولری خصوصی
منفعتلریله عمومه باغلادی .

بوصورتله ایلك تشکل ایدن لونجا بر تعاون شرکئی
شکلنی آلدی ؛ مشترکا کوبره صاتین آلق بونک اوزمانکی
تطبیقات ساحه سنی تشکیل ایدیوردی . بونده کورولن
فائده لر ، خلقک ذهنده تولید ایتدیکی توجه بوتعاونی
چیتجیلکک باشقا صفحه لرینه ده نقل ایتدی . فقط
لونجایانک اصل مقصدی قیر خلقکک یاشایشلرینی اصلاح
ایدوب یوکسه لته جک احتیاط ، شرکت ، تدریس ... الخ
ایشلرینک تنظیم و تأسیسی ایدی . طبیعتله پروغراملرینی
کنیشله تمکه ، فعلی واسطه لرینی اکیال و چیتجی حیاتنک
دورلو دورلو احتیاجلرینه کوره متنوع صفحه لر وجوده
کتیرمکه مجبور اولدیلر . اوزمانکی محیط ، قانون و هرشی
بوتشیلرینی قوتله ندریورد ، کندی لرینه جسامت ویریوردی .
پک آز صوگر اچیتجیلرک آلدقلى شیلرده بسیط بر
متوسطلق یاپان لونجایانک ، اولرک مادی ، معنوی یاشایشلرینی
اصلاح ایچین اوغراشان اقدارلی و اساسلی بر مؤسسه
صیراسنه گلدیکی گورولدی . بوصورتله لونجایانک تعاوندن ،
قارشیاقلی یاردیمدن باشلایان مساعیسی جمعیتده بوتون قانقلره
قارشى مبارزه ایدن ، سکون و سعادتق تأمین ایچین اوغراشان ،
اتحاد و مشارکته دوغرو قوشان بر مؤسسه یه منتهی اولدی .
اون یدى سنه اول «موزه صوسپال» ه لونجایانک عائد بعضی
اقتصادی نتیجه لر عرض اولونورکن زراعت ناظری و موزه نک
رئیسى صفتیه حکومتی تمثیل ایدن موسیو مه لین شو
سوزلری سویله مشدی :

«شیمدی یه قاداربونک کچی غریب و تدقیقه لایق بر
موضوع قارشیسند ه هیچ بریمزک قالمادیغی ظن ایدیورم .
چیتجیلک اوزون زمانلردن بری گورنه گنه و کوهلشمش
عقیده لرینه گومولش ، بوگونکی عالمک برر حیات
قیویلجیمی صاییلان هر نوع تشبیلرندن محروم قالمش
صایلمشدی . اولر بونی هر کسدن اول دوشوندی ،
هر اجتماعى ایشک یکانه و حقیقی حل چاره سی اولان
یاردیم و مشارکت اساسی هر کسدن اول تطبیق ایتدیلر .
اکینجیلکک هر نقطه سنه یاواش یاواش یاییلان بو
عظیم حرکت ایلك دفعه کندی لرله باشلادی . آلبت سزده
بونلری ، بسیط بر اشتراك فکرندن ، هر تصور و هر
ترقیه اوایان لونجا شکللردن تولد ایتمش بوصایسز نوعلری ،
بو فعلی فیضی ایشیتدکن صوگر انیم گبی حیرت ایتک
مجبوریتده قالدیگیز . بونلری کوبره و توخوم صاتین آلقه
باشلایان بر ایزدن بوگونکی انکشاف و موفقیته گوتورهن
یول نه در ؟»

فی الحقیقه موسیو مه لینى حیرت ایچنده براقان بو عظیم
حرکت ناصیل وجوده کلدی ؟ بو بتمز تنوع و فیضی
وجوده کتیرهن مشارکت و تعاون ناصل اولدی ؟

بو سؤالره جواب ویرمهدن اول چیتجی لونجایانکی
طابق تدقیق ایتک لازمدر .

بو عظیم جریانى اداره ایدن لونجایانکی شکل عرض
ایده لرلر : بری ساده فردلر آراسنده تأسس ایتمش لونجایانک ،
دیگری لونجایانک وجوده کتیردیکی بویوک سه ندیقار
بویوک لونجایانکدر .

بونلردن اکینجینک وظیفه سی اکثریا برنجینک ترک
ایتدیکی نقطه دن باشلار و بویله جه متقابلاً یکدیگری
اکمال ایده لرلر . هر اکیسینک سعینی شو ایکی موضوعه
ارجاع قابلدلر :

۱ — طوبراغک ایشله تیلمه سی

۲ — قیر خلقکک اجتماعى ، اقتصادى ترقیسی

بزده بش کون اول ایلك دفعه طوبیلانان «مقیملر درنگی»
سویله نن نظقلرینه نظراً اوتوز سنه اول فرانسه ده تشکل

بوایشه روسلر بردقت ایتدیکلری حالده مسلمانلر ایکی دقت
ایتمه یه بورجیلدرلر . چونکه مسلمانلق نظرند ه «راقی»
و «سرخوشلق» یالکز اجتماعى و اقتصادى مسئله اولمایوب دین
جهتته ده تعلق ایتکده در .

بزله روسلردن هر معرفت آلمایه موفق اولمایوب ایشه کده
راقی ایچمه یی پک گوزهل تحصیل ایتک و گیتدیگجه بو یوله
ایلری گیدیورد .

بوزهرک ، بومرضک نه درجه انسانى و جماعى یاقوب بیقیدیغی
سویله مه به حاجت گورمییورد . صاعلیغی خسته لفه ، قوی ضعه ،
زنگینلکی ققیراکه ، ایفی ایشسزلیگه ، عقل دیوانه لگه ، ادبی
آدب سزلیگه چه ویردیگی هرگون هر یرده هر کسک گوزی
اوکنده بولونیور .

بو دوشمانه ، بومرضه قارشى مسلمانلرک آئنده کی سلاح
باشقاملتلرده یوقدر . بو سلاحک استعمال ایدیله دیگنه شاشیورد ...
یچون ؟

— مسلمانلر راقی ایچمه یورلر ... یچون ؟

— شراب ، خمر حرام .

— راقی حلالدر دیه حکم ایدن کیمدر ؟

گچنلرده بر مجلسده بلده مرک علماسی حضورنده اورته یه
بویله برسؤال آتمش ایدک . اولان مذاکره لردن یکی بر شی
آکلاشیلما یوب هر گسجه معلوم اولانلر تکرار ایدیلدی .

— شرابک قطره سی حرام ایش .

-- راقی نك قطره سی حرام ده گیل ایش .

بویله جوابلر علمک نظریات جهتنه تعلیق ایده ر ؛ حیات
و دنیا و ملتک فائده سی ، ضرری نقطه سدن بونلر ایله اکتفا
ایدیلک اولماز .

اول زمانلرده اوزوم شیراسندن یاییلان خمر واردی ،
حرامیتی قطعاً اعلان بوویردلیدی . صوگر راقی ، روم ، قونیاق ،
پورته ر ، بیرا و باشقه لری ایجاد ایدیلدی ؛ ایلریده احتمالک
دها باشقه ایچکیلر ایجاد اولونه جقدر ... بونلرک
«حلال» اولدیغنه کیم حکم ایده بیلیر ؟ حلال اولدقلى حکم ایدیله .

مدیگی تقدیرده ایچمه یه کیم رخصت ویره بیلیر ؟

خمر مایه سنده بولونان زهیر یعنی (آلقول) ۱۵
درجه ده در . راقی نك زهیری ۴۵ درجه در روم و قونیاغک
۶۰ درجه ده در . برودوم راقی شرابدن اوچ مرتبه ، بر
بودوم قونیاق شرابدن درت مرتبه داهاکوچلی ، داهاکوچلی ،
داها زیانی اولدیغی میدانددر .

بو حالده اشوب یگی ایجاد ایچکی ایچون قیاس و اجتهاد ایله
حکم ویرمک لازم کلیور .

— بوکا علماسی عصرک گویى ، قوی یتیمه یورى ؟
بو قادارجق اولسون حق علملری یوقیدر ؟

خلقلری راقیدن ، سرخوشلقدن قورنارمق و میخانه لردن
آیرمق ایچون «خلق تیاترولری» ، «خلق قراخانه لری» ،

ایدن لونجایانک پک بکزه ر . عینی وظیفه یی کورمک ایچین
میدانه آتیلور . بز صوک ایکی صافی ده فرانسیز لونجایانکی
حقسده کی ایدیندکلری معلوماته بونطقک وعد ایتدیکی
شیلری قارشیاشدرمایان اوقویچیلریمزه ترک ایتک ایچین
بعض یرلرینی آلاچغز . ساده مهم بر جریانده دلالت ایتدیکی
ایچین اجتماعده همان بر فرقه تشکیل ایده بیله جک قادار ،
آللی یه یاقین مبعوثک بولوندیغی ده علاوه ایدیورد . نقطه ده
اقتصادی حاکمیت ایچین مراجعت ایدیله جک ثروت
منبعلردن بحث ایدیلدکن صوگر ا دینیلوردی که :

«... مملکتیمزک ثروت منبعلردن اک مهمی و اک فیضیلی
شبهه سزکه زراعتدر . هنوزابتدائی بر حالده بولونان تجارت
و صنعتلر مرک انکشافی ده ، خام ماده لرینی حاضر لایاچق
اولان زراعت تأمین ایده جکدر . آهالیمزک یوزده ده و قسانى
چیتجی ، دولت گلیرینک اوچده اکیسی ، چیتجی صیرتنه
یوکله دیلش ویرکیدر . مملکتیمز یینه بوکا ، چیتجی طوپراغی
اولماسنه رغماً اولادیغی بسله یه مه یور . هر سنه روسیه ، رومانی ،
بولغارستان و حتی آمریقادن اون میلیون لیرالق بوغداى ،
اون صاتین آلیورز . ایتالیانک صوغانی ، روسیانک اوت
و صامانی ، مارسلیانک پاتالىسى ، اسویجیره نک سودی ، بالقانلرک
یینزى ساده استانبوله ده گیل آنادولو ایچیرلرینه قادار
نفوذ ایدیور . حالبوکه بزم وقیله دنیلاری بسله مش
طوبراقلریمز وار .» بز فی سیل الله زراعتیمزک ترقیسنه و بو
خصوصده عموم ملت افرادینه یول کوستر مکه چالیشاجغز .»

فائى

تورک غزله لرینه :

راقی ، وودقا حرامی ؟ [۱]

بوگون روسیه ده حکومت ، جماعت و مطبوعات راقی بلاسندن
قورتولم چاره لرینی آرامق ایله مشغول بولونیورلر . راقی دکانلرینی
آزالتی ، قاپاتقی ایله اوغراشیورلر . هرگون شهرلرده و کویلرده
مجلسلر عقد ایدیلور و ویریلان قرارلر محلی حکومت گونده ریلور .
میخانه لر قاپاندیریلور . غزته اوقویان مسلمانلرک بوندن خبرلری
و بومسئله دایر دوشونجه لری ، فکیرلری و بلکه تشبیلری ده
اولسه گر کدر .

[*] «وودقا» روسیاده الکجوق ایچیلن بر نوع راقیدر .

« خلق چای خانەلری ، « خلق اکلنجهلری ، تأسیس ایدیورلر . حرامدن حلاله ، ضرردن فایدايه دوعرو گچمه بهمت ایدیورلر . بزم علما نه گبی تدبیر ایده جک؟ یوقسه سکوت ایدوب طوراجقمی؟ بزه قالیرسه راقی و سرخوشلق مسلمان قادینلری آراستنده عادت اولمادن ، بونلرده سرایت ایتمدن چاره سی کورمک لازمدر .

شرعی اجتهادلر غزیه محررلرینک وظیفه سی ده گیلدر . فقط فن و منطق سایه سنده اجتماعی اجتهاددن آزاد و محروم ده گیلدرلر بناء علیه کل مسکر - آدی نه اولورسه اولسون - هر امر بر « قطره سی » ی . بر « شیشه سی » ی ؟ بو ، دینی فیلسوفلرک نظریاتلرینه مخصوصدر . ضررینه کوره فن نظرندن راقی حرامدر ، هم پک حرامدر . منطق نظرندن ایسه « حلال » اولدیفته حکم ویریه مین بر مایه به حرام دیمک لازم کلیر .

ملتیزی سرخوشلق و راقی بلاسندن قورتارمق ایچون اجتهاد شرعی به حاجت وارد ، علمادن بونی بکلر یوز . معلوم بر چوق قیاسلره بناء اگر راقی زمان سعادته و اسلامیتک اوللارنده چیقمش اولسایدی حراملفنه حکم ایدیه جگنه هیچ شبهه من یوقدر . صوئک زمانلرده ایماد اولونماسی حلالانی ایجاب ایتمز . حرامدر ، هم چوق دفعه حرامدر .

« ترجمانه »

ملی مطبعه

بریمو

تورک چوجوغی

۲

ناصیل تولدی

باشی ۵ نجی صابیده

یالکیز بو « گنج تورک » قوتی ایدی که ائک گیزی یوللردن دولتمزک تملنه هجوم ایدن ، دولتمزی ییقمغه چالیشان روملره ، بولغارلره ، صربلره ، ارناوودلره قارشى گلیور ، اولنرله اوغراشییورلردی . بوگون بو قوت ییقیلدی . یره سه ریبلدی . آرتیق تورک لگک دوشمانلری سربست قالدیله . راحت راحت چالیشاجقلر . مزاریمزی . بیر آن ایچنده قازاجقلر ...

پیریمونک گوزلری بولانمش ، نظری غائب اولمشدی . باباسنک یاواش یاواش آگلاندینی شیلری دیگله یور . وکوچوک قلبت راحتسز اولدوغنی دویویوردی . دیمک

کندیسنک ملتی اوقادار بدبخت ایدی . آماینه امیدنی کسه میوردی :

— یاوردومز ، باباجم ، یاوردومز ؟

دیهه هایقیردی باباسی باشی صالادی !

— هیهات یاوروم ، هیهات ... آرتیق اویرافسانه ...

طوبله ، توفنگله محاربه اولماز . روح ایستهر . معنویت ایستهر . آرتیق اوردوده مشترک بر روح اولمادینی ، معنویتک افلاس ایتدیگی آگلانشیلدی . تورک ضابطلری کندی ملتیرنی انکار ایدیورلر . دولتمزک ائقورقونج ، ائک معجز ، ائک یورولماز دوشمانلری اولان ارناوودلره بیرله شهرك تورک قوتی ، یعنی کندی وارقلیرنی تولدورویورلر .

پیریمو آگلادمادی :

— آمان باباجم ، ارناوودلر تورکلرک قاردهشی ده گیلمی ؟

— خایر یاوروم ، ائسکی ائیرلریمز ایچنده بزی اصلا عفو ایتمین ارناوودلردر . حتی یونان حکومتک استقلاله اولنر سبب اولمشلر ، روملرک بر حکومت تأسیس ایتمه لرینه قانلریله چالیشاراق تورکلره چاریشدیله . ماضی بیراقلم . مشروطیتک اعلانندن بری دورت سنه گچدی . دولتمک ائک غائله لی زمانی گوزده رک فرصت بولدیله . دورت دفعه عصیان ایتدیله .. ایشته شیمدی بر طاقم تورک ضابطلری چنکانه گبی اصللرینی انکار وردایدجک تورک دوشمانلریله چالیشورلر . تورک دوشمانلرینک یعنی روملرک ، بولغارلرک ، صربلرک ، ارناوودلرک تشکیل ایتدیکلری قوته یاردمچی اولویورلر .

پیریمو حالا آگلایموردی :

— توحاف شی . باباجم ، بوتورک ضابطلری تورک اولدقلرینی بیلمیورلرها ..؟

یتیمدی

عمر سبف الدین

جلال ساهر

مطبعه خیریه و شرکاسی

« تورک بیلگی درنگی ، طرفنده آیده بر نشر ایدیلن :

بیلگی مجموعه سی

مملکت مزده اوقونماسی توصیه ایدیه جک یکانه علمی رساله در .

علمه عائد تتبع و تدقیقلریله شیمدی به قادار انتشار ایدن نسخهلری بر خزینه صاییلایلیر . بز اوقویچیلریمزه یوخصوصده بر فکر ویره بیلیمک ایچین حیقان بش صاییسنک محتویاتی آشاغی به درج ایدیورز :

برنجی صابی — ۹۶ صحیفه :	تورک ادبیاتی تاریخنده اصول	:	کوپربلی زاده فوآد
	اسلامیتدن اول عربلر	:	احمد آغایف
	دوداق ، دیل ، خنجره فلجنگ حاد شکلی	:	دوقتور رفعت
	عثمانی سلطنتی مؤسسائی تاریخنه دائر بر تجربه	:	آق چوره اوغلی یوسف
ایلمنجی صابی — ۱۰۰ صحیفه :	سلطنتک تاریخی صفحه لری و فلاسیق مکتبه کوره حال حاضری	:	مصطفی شرف
	عثمانی سلطنتی مؤسسائی تاریخنه دائر بر تجربه	:	آق چوره اوغلی یوسف
	زه نون و معقلری	:	محمد عزت
	قلب خسته اقلرینه دائر بعض ملاحظه لر	:	دوقتور رفعت
	اسلامیت انحطاطنک بعض سببلری	:	جاحظ
	بزده تاریخ و مؤرخلر	:	کوپربلی زاده فوآد
ارمنجی صابی — ۲۴۲ صحیفه :	آل ایشلری — رسمی	:	معالم اسماعیل حق
	تورکیه نك أسارت مالیه سی	:	پارووس
	شیلر — رسمی	:	عبده جودت
	حقوقه بر نظر	:	سید هاشم
	نیغو	:	دوقتور رفعت
	آلمانیا ده متعلملرک یاشاییشی	:	م . قوهن
	مالیه ، تجارت . زراعت بانقاسی استقراضی - غلطه بورس سی نشریاتی	:	پارووس
در درنجی صابی — ۹۶ صحیفه :	آل ایشلرینک تربیه نقطه نظرندن تدقیق — رسمی	:	معالم اسماعیل حق
	عرب ادبیاتی - یدی معلقه شاعرلری	:	شرف الدین
	پارس دارالفنونی — صوربون — رسمی	:	لطیف
	آلمانلرده اجتماعی حیات - عسکری یاشاییش	:	م . قوهن
	میخانیک ریاضی	:	سالم
یشنجی صابی — ۱۰۲ صحیفه :	تورکیه ایچین مالی ائسارتدن قورتولوش یوللری	:	پارووس
	پارس دارالفنونی — صوربون — رسمی	:	لطیف
	شیللرک ائشعارندن نمونه لر	:	عبدالله جودت
	اؤسکی رومالیلرک یاشاییشی و اکلنجهلری	:	مقید راتب
	بطن جروح نافذه سی حقنده بعض مطالعه لر	:	دوقتور دره یفوس
	ممالک عثمانیه ده آثار عتیقه و نفیسه اسلامیه خرسزلنی	:	مقبل کال

آلتنجی صاییسیده بر قاچ کونه قادار رسمی و پک مکمل انتشار ایده جک و صوئک صاینک قابنده کی علاوه به نظر آ بونده رضا توفیق بکک فلسفی اوزون بر مقاله سیله تورک بیلگی درنگی عمومی اجتماعی و شعبه لرک مساعیسی مندرج بولونا جق در .

بیلگی مجموعه سنک عادتاً برر بویوک کتاب اولان هر نسخه سی یاپیلان بوتون فدا کارقلره رغماً (۵) غروش ، سنه لک اشتراك بدلی ۵۴ غروشدر .